

GYS

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

GÖREVDE YÜKSELME

SINAVLARINA HAZIRLIK

KONU ANLATIMLI - SORU BANKASI

ŞEFLİK

MEMURLUK

ŞOFÖR

BİLGİSAYAR İŞLETMENİ

VERİ HAZIRLAMA KONTROL İŞLETMENİ

Soruların çözümlerine, kitabın baskı tarihinden sonraki güncellemelere ve konulardaki ek formlara erişebilmek için QR kodu okutunuz.

Komisyon

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI - VERİ HAZIRLAMA KONTROL İŞLETMENİ- ŞEFLİK- MEMUR-BİLGİSAYAR İŞLETMENİ-ŞOFÖR

ISBN 978-625-5964-96-0

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

2. Baskı: 2025, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: Tolga Durğun
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

ÖN SÖZ

Değerli Okuyucularımız, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı - Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni- Şeflik-Memur- Bilgisayar İşletmeni- Şoför için hazırladığımız görevde yükselme sınavına hazırlık konu anlatımlı - soru bankası kitabımız, en son yayımlanan sınav ilanındaki konular kapsamında, alanında uzman yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır. Sınava girecek olan adaylarımızın, yayınıımızda bulunan mevzuat konularında yer alan Ek Form veya Örnek Formlara (<http://www.mevzuat.gov.tr/>) İnternet adresinden ilgili Kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Kanun Hükmünde Kararname, Yönetmelik, Tebliğ vb. içeriklerinden erişebileceğinizi belirtiriz. Kitabımızdaki konularda teorik çerçeve net bir şekilde çizilmiş, çözümlü ve cevaplı testlere yer verilmiştir. Okuyucularımıza güncel ve çalışmalarını pekiştirecek yöntemleri sunmak amacıyla özenle hazırlanan bu yayınıımızın sınava hazırlanan siz değerli okuyucularımıza katkı sağlamasını diliyoruz. Kitaba ilişkin sorularınızı yayinevi@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538 594 92 40 numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır. Yayınıımızın baskı tarihinden sonraki değişikliklere karekodu okutarak ulaşabilirsiniz.

PEGEM Akademi

İÇİNDEKİLER

1. T.C ANAYASASI.....	1
2. GENEL KÜLTÜR	49
3. TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ	95
4. ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ	147
5. 657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	245
6. 1 SAYILI CUMHURBAŞKANLIĞI TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ	291
7. 2 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ	300
8. 3 SAYILI ÜST KADEME KAMU YÖNETİCİLERİ İLE KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA ATAMA USULLERİNE DAİR CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ	305
9. 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU	315
10. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU	357
11. TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ	374
12. RESMİ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK ESAS VE USULLER HAKKINDA YÖNETMELİK	391
13. MAL BİLDİRİMİNDE BULUNULMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	405
14. GENEL SAĞLIK SİGORTASI KAPSAMINDA GELİR TESPİTİ, TESCİL VE İZLEME SÜRECİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	413
15. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİ	420
16. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ	431
17. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER UZMANLIĞI YÖNETMELİĞİ	438
18. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DİSİPLİN AMİRLERİ YÖNETMELİĞİ	448

I. 1982 ANAYASASI'NIN GENEL ÖZELLİKLERİ

1982 Anayasası, 1961 Anayasası gibi başlangıç metni ile başlar. 177 madde, 21 geçici madde ve 7 kısımdan oluşur.

- ✓ Genel esaslar, temel hak ve hürriyetler, Cumhuriyetin temel organları, mali ve ekonomik hükümler, çeşitli hükümler, geçici hükümler ve son hükümlerden oluşur.
- ✓ Başlangıç metni ve hükümler anayasa dahilidir; ancak **madde kenar başlıkları** anayasa metnine dahil değildir.
- ✓ Anayasanın 4. maddesine göre, ilk üç madde değiştirilemez ve değiştirilmesi dahi teklif edilemez.

1982 Anayasası Başlangıç İlkeleri

- ▶ Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık
- ▶ Atatürk milliyetçiliği
- ▶ Atatürk medeniyetçiliği
- ▶ Çağdaş medeniyetlere ulaşma azmi
- ▶ Millî egemenlik
- ▶ Millî menfaatin üstünlüğü
- ▶ Anayasanın ve hukukun üstünlüğü
- ▶ Hürriyetçi demokrasi
- ▶ Kuvvetler ayrılığı
- ▶ Yurtta sulh, cihanda sulh ilkesi
- ▶ Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği
- ▶ Laiklik ilkesi ve kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı
- ▶ Her Türk vatandaşının temel hak ve hürriyetlerden yararlanacağı

II. 1982 Anayasası'nın Genel Esasları

Madde 1. Devletin şekli: "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir."

- ✓ Devletin yönetim şeklini ifade eder.
- ✓ Egemenliğin bir kişiye veya zümreye değil, toplumun tümüne ait olduğu bir devleti ifade eder.

Madde 2. Cumhuriyetin temel nitelikleri sayılmıştır: "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde *insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.*"

a. İnsan Haklarına Saygılı Devlet

- ✓ 1961 Anayasası'nda **insan haklarına dayanan devlet ibaresi kullanılırken, 1982 Anayasası'nda insan haklarına saygılı devlet ifadesi kullanılmıştır.**

b. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet

- ✓ Milliyetçilik ilkesi 1924 Anayasası'nda 1937 yılında yapı-

lan değişiklikle **ilk kez** yer almıştır.

- ✓ **1961 Anayasası** milliyetçilik yerine millî devlet ifadesini kullanmıştır. 1982 Anayasası'nda da Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olduğu belirtilerek **subjektif millet** anlayışı benimsenmiştir.
- ✓ Atatürk milliyetçiliği, "İrk, din, dil ayrımı yapılmaksızın, Türk vatan ve milletinin bölünmez bir bütün olduğu, Türk devletine vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkesin Türk sayılması gerektiği temel fikrine dayanır.

c. Laik Devlet

- ✓ Laiklik kavramı **din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasının yanında din hürriyetini de kapsamaktadır.**

Din ve devlet işlerinin bir ülkede ayrı sayılabilemesinin şartları şunlardır:

- ✓ Resmî bir devlet dininin bulunmaması
- ✓ Devletin, bütün dinlerin mensuplarına eşit davranması,
- ✓ Din hizmetlerinin bir kamu hizmeti olarak görülmesi,
- ✓ Din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış olması,
- ✓ Devlet yönetiminin din kurallarından etkilenmemesi.

İnanç ve vicdan hürriyeti: Herkesin dilediği inanç ve kanaate sahip olmasıdır. Mutlak, sınırsız bir hürriyettir.

İbadet hürriyeti: Kişilerin inandıkları dinin ibadet, ayin ve törenlerini serbestçe yerine getirebilmesidir. İbadet hürriyetinin kötüye kullanılması yasaktır. Mutlak değil nispidir.

- ✓ Laiklik ilkesi 1924 Anayasası'nda 1937 değişikliği ile ilk kez Anayasada yer almıştır.

1924 Anayasası'nda **1928'de yapılan değişiklikler şöyledir:**

- ✓ Devletin dininin **İslam olduğu ifadesi anayasadan çıkarılmıştır** (Laikliğin ilk adımıdır).
- ✓ And metninde yer alan **vallahi kelimesi çıkarılmıştır.**
- ✓ Meclisin yetkileri arasında sayılan şeri hükümleri uygulama kuralı kaldırılmıştır.
- ✓ Ayrıca 1937 yılında yapılan değişiklikle de laiklik ilkesi anayasada yer almıştır.

d. Demokratik Devlet

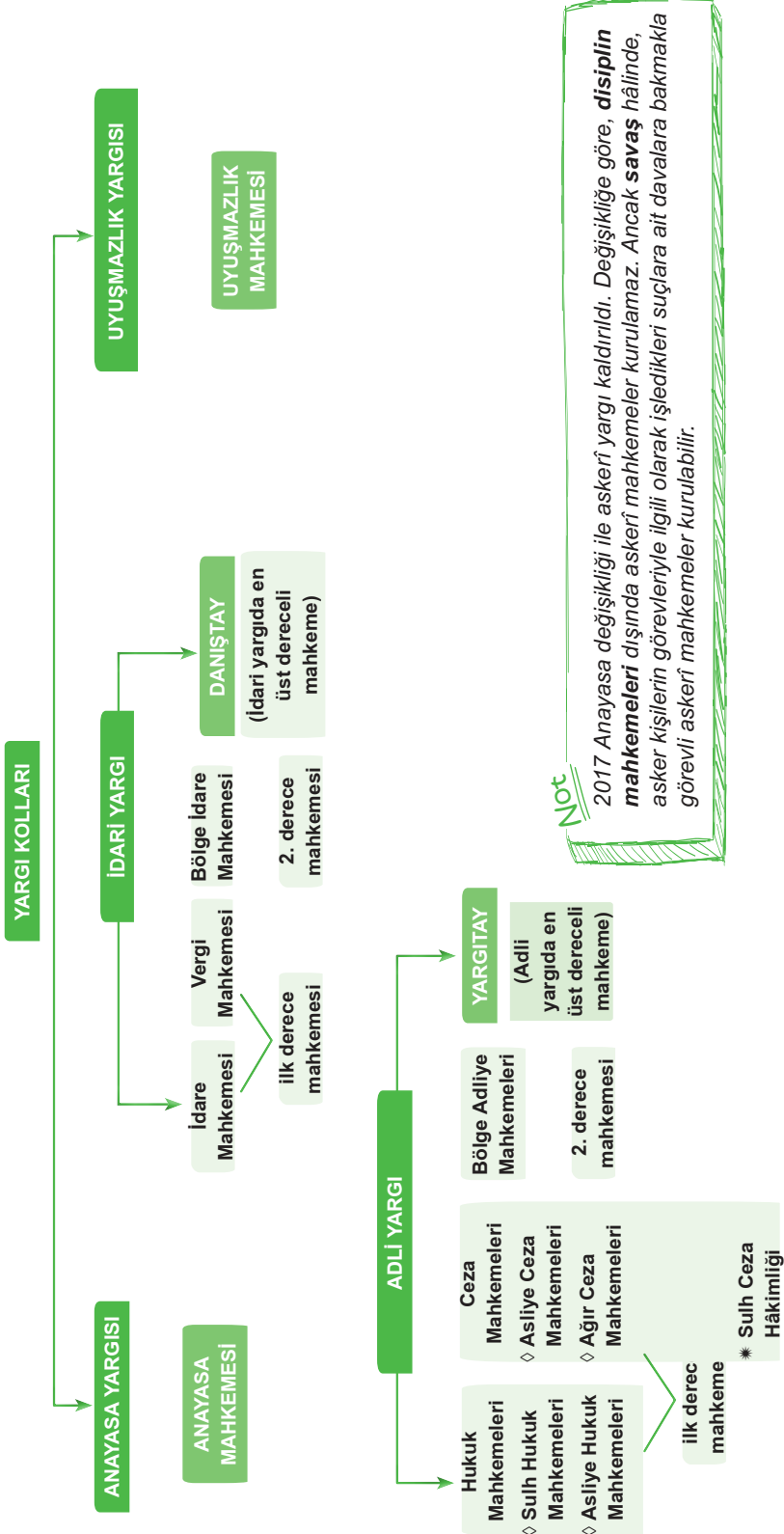
Demokratik bir rejimin unsurları şunlardır:

- ✓ Siyasal makamların serbest seçimlerle belirlenmesi
- ✓ Seçimlere birden fazla siyasal partinin katılabilmesi
- ✓ Temel hak ve hürriyetlerin tanınmış olması

Serbest seçimler

- ✓ Seçmenlerin hiçbir baskı ve zorlamaya maruz kalmaksızın seçimlere katılabilmeleridir.
- ✓ 1982 Anayasası'nın 1987 değişikliği ile serbest oya biz-

YARGI

B. Dilek (Tasarı) Kipleri

İstenen veya tasarlanan bir hareketi anlatan kiplerdir. Bu kiplerde açıkça bir zaman ifadesi bulunmaz.

1. Gereklilik kipi: "-meli (-malı)" ekiyle oluşturulur:
 - gitmeli, çalışmalıyım, okumalısınız...
2. İstek kipi: "-e (-a)" ekiyle oluşturulur:
 - gideyim, bakalım, düşünesiniz, isteyeyim...
3. Şart (koşul) kipi: "-se (-sa)" ekiyle oluşturulur:
 - çalışsa, yaşasak, gitsem, kalsanız...
4. Emir kipi: Eki yoktur. Getirilebiliyorsa kişi eki verilir. Emir, sözcüğün çekiminden anlaşılır.
 - gel(sen), gelsin(o), gelin/geliniz(siz), gelsinler(onlar)

Örnek

Emir yapısında I. tekil kişi (Ben) ve I. çoğul kişi (Biz) çekimi yoktur.

Kişi (Şahıs) Ekleri: Fiillere eklenerek işin veya oluşun kim tarafından gerçekleştirildiğinin anlaşılmasını sağlayan eklerdir.

1. tekil kişi (-m, -im):	→ baktım, geleceğim...
2. tekil kişi (-n -sin):	→ baktın, geleceksin...
3. tekil kişi (<u>ek yok</u>):	→ baktı, gelecek...
1. çoğul kişi (-iz, -k):	→ baktı-k, geleceğ-iz
2. çoğul kişi (-nız, -sınız):	→ baktı-nız, gelecek-siniz
3. çoğul kişi (-lar, -ler):	→ baktı-lar, gelecek-ler

YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER

Basit Sözcükler

Yapım eki almamış, kök durumundaki sözcüklerdir. Basit sözcükler, sadece çekim eki alabilir:

Örnek

alıyor, kağıtlar, anneme, ev, göz, kalem...

NOT

Türkçede sözcük yapmanın iki temel yolu vardır:

Biri türetme, diğeri birleştirmedir.

Türemiş Sözcükler

Yapım eki alan sözcüklere türemiş sözcük denir.

Örnek

kızgın, verici, yakıt, evli, gözlük...

Birleşik Sözcükler

En az iki sözcüğün çeşitli şekillerde bir araya gelmesiyle oluşan sözcüklerdir:

Örnek

uyurgezer, kaçırarak, koşabilmek, kırk-konaklar, çekyat, hissetmek, terk etmek, yok olmak ...

Pür Dikkat

Birleşik sözcük, bitişik yazılan sözcük demek değildir. Birleşik sözcükler bitişik de ayrı da yazılabilir. Yazım Kuralları ünitesinde bu konuda detaylı bilgi verilmiştir.

PEĞEM

AKADEMİ

ALMANYA'NIN OSMANLI'YI KENDİ YANINA ÇEKME SEBEPLERİ

Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşanan iktidar değişimleri sonrasında başa geçen İttihat Terakki önderleri Almanya ile olan diplomatik ilişkileri kuvvetlendirmişlerdir. Sadrazam Sait Halim Paşa, Harbiye Nazırı Enver Paşa, Dahiliye Nazırı Talat Paşa ve Halil Paşa ile Alman yetkililer arasında Osmanlı - Almanya ittifak anlaşması imzalanmıştır. Almanya'nın Osmanlı Devleti ile ittifak kurumasının sebepleri şunlardır:

- Osmanlı Devleti'ni yanına çekerek Kafkaslarda Rusya'ya karşı bir cephe açılmasını sağlamak ve üzerindeki yükü hafifletmek
- Rusya'nın Panslavizm'ine karşılık Pantürkizmi kulanmak
- Halifenin İslam dünyası üzerindeki gücünden faydalanarak İtilaf devletlerine karşı Müslümanları ayaklandırmak
- Osmanlı Devleti'nin siyasi, iktisadi, jeopolitik ve askeri gücünden faydalanmak
- Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan faydalanmak
- İtilaf devletlerinin sömürgeler ile olan bağıni kesmek
- Osmanlı Devleti'nin başta petrol olmak üzere ham madde kaynaklarından faydalanmak

OSMANLI'NIN ALMANYA YANINDA SAVAŞA GİRME SEBEPLERİ

- İttihat ve Terakki'nin Almanya'ya duyduğu hayranlık ve Almanya'nın Savaşı kazanacağına olan inancı
- Almanya'nın ülkedeki ekonomik etkisi,
- Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istenmesi,
- Üçlü itilafın Osmanlı'yı yanına almak istememeleri,
- Savaş öncesinde İngiltere'ye sipariş edilen ve 7 milyon altın lira bedeli ödenen Sultan Osman ve Reşadiye gemilerine savaş başlayınca İngiltere'nin el koyması,
- Kaybedilen toprakları geri alma düşüncesi,
- Turancılık politikası

NOT

Osmanlı Devleti, kapitülasyonları 5 Eylül 1914 tarihinde **Heyet-i Vükela** kararı ile tek taraflı olarak kaldırmıştır. Karar İstanbul'daki elçiliklere bildirilmiştir. Bu karara en büyük tepki Almanya'nın İstanbul büyük elçisi Wangenheim'dan gelmiştir. İngiltere, Fransa ve Rusya Devletleri de karara tepki göstermiştir.

OSMANLI'NIN SAVAŞA GİRİŞİ

Osmanlı - Almanya ittifakı 2 Ağustos 1914'te imzalanmasına rağmen Osmanlı, ağır davranıp, seferberliğini tamamlamaya çalışmıştır. Almanya ise Doğu Cephesi'ndeki kötü gidişatı düzeltmek için Osmanlı'nın hemen savaşa girmesini istemiştir.

Akdeniz'de İngiliz donanmasından kaçan iki Alman zırhlısı (GOBEN ve BRESLAW) Osmanlı'ya sığınmış, Osmanlı Devleti bu gemilerin adlarını **Yavuz** ve **Midilli** olarak değiştirmiştir. Bu gemiler Rusyanın Sivastapol ve Odessa limanlarını bombalamıştır. Osmanlı Devleti 29 Ekim 1914'te Rusya'ya savaş ilan etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesiyle;

- Padişah V. Mehmet Reşat cihat ilan etmiştir,
- Savaş alanı genişlemiştir,
- Yeni cepheler açılmıştır,
- İngiltere, Kıbrıs'ı topraklarına kattığını açıklamıştır.

OSMANLI'NIN SAVAŞTIĞI CEPHELER

TAARRUZ CEPHELERİ

- Kafkas
- Kanal

SAVUNMA CEPHELERİ

- Hicaz - Yemen
- Suriye - Filistin
- Irak - Basra
- Çanakkale

YARDIM CEPHELERİ

- Galiçya
- Makedonya
- Romanya

SALDIRI CEPHELERİ

KAFKAS CEPHESİ

Osmanlı topraklarında açılan ilk cephe dir. Osmanlı Devleti ve Almanya işbirliği ile açılmıştır.

Cephe'nin açılma nedenleri şunlardır:

Türk dünyası ile birleşmek, "Turancılık" fikrini gerçekleştirmek. Kars, Ardahan ve Batum'u Rusya'dan geriye almak. Bakü petrollerini Osmanlı hakimiyeti altına almak. Kafkaslar üzerinden Hindistan'a inmek ve İngilizlerin sömürgeleriyle bağıni kesmektir.

II TAŞRA TEŞKİLATI İL VE İLÇE KURULUŞLARI		
SIRA NO	BİRİM / UNVAN	DİSİPLİN AMİRİ
1	İL AİLE VE SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRLÜKLERİ	
	İl Müdürü	Vali
	İl Müdür Yardımcısı	İl Müdürü
	Avukat	İl Müdürü
	Diğer Personel	İl Müdür Yardımcısı
	İl Merkezindeki Sosyal Hizmet Kuruluşları	
	Kuruluş Müdürü	İl Müdürü
	Diğer Personel	Kuruluş Müdürü
2	İlçelerdeki Sosyal Hizmet Kuruluşları	
	Kuruluş Müdürü	Kaymakam
	Diğer Personel	Kuruluş Müdürü
III YURT DIŞI TEŞKİLATI		
SIRA NO	BİRİM / UNVAN	DİSİPLİN AMİRİ
1	Aile ve Sosyal Hizmetler Müşavirliği	
	Müşavir	Misyon Şefi
	Diğer Personel	Müşavir
2	Aile ve Sosyal Hizmetler Ataşeliği	
	Ataşe	Misyon Şefi
	Diğer Personel	Ataşe